

ZORG VOOR JE EIGEN ZIEL

12 Geliefde broeders en zusters, u bent altijd gehoorzaam geweest toen ik bij u was. Wees het des te meer nu ik niet bij u ben. Blijf u inspannen voor uw redding, en doe dat in diep ontzag voor God, 13 want het is God die zowel het willen als het handelen bij u teweegbrengt, omdat het Hem behaagt.

(Filipp.2 : 12,13NBV)

12 Daarom, mijn geliefden, zoals u altijd gehoorzaam geweest bent, niet alleen zoals in mijn aanwezigheid, maar nu veelmeer in mijn afwezigheid, werk aan uw eigen zaligheid met vrees en beven, 13 want het is God, Die in u werkt zowel het willen als het werken, naar Zijn welbehagen.

(vert. HSV)

Gemeente van Christus,

Het is bepaald geen zeldzaam verschijnsel dat een bepaalde persoon sterke invloed uitoefent op zijn of haar omgeving.

Iemand met een krachtige uitstraling, een sterke persoonlijkheid.

Dat geldt ook waar het gaat om het geloof.

Als zo iemand wegvalt, ervaar je een leegte.

Ik noem een drietal voorbeelden.

Je hebt een gelovige moeder.

Zij heeft je opgevoed bij de Bijbel, de kerk en, vooral, het geloof.

Ook als je het huis uit bent, getrouwd en wel, blijft ze je steunen.

Je ervaart dat ook als een geestelijke steun in je leven.

Als zij overlijdt voel je een sterk gemis: de steun in je geloof valt weg.

Tweede voorbeeld: een predikant staat jaren in je gemeente.

Zijn preken en pastoraat hebben een enorme betekenis voor je geloof..

Niet alleen jij vindt dat, maar velen in de gemeente.

Hij gaat naar een andere gemeente.

Nu is de gemeente herderloos en menig gemeentelid voelt zich ook zo.

Derde voorbeeld.

Je zit op jeugdclub.

De leidster is wat het woord zegt: ze geeft leiding.

Niet alleen weet zij orde te scheppen in de groep, maar je voelt dat zij je helpt met geloven.

Maar ja, zij trouwt op een gegeven moment en vertrekt naar een andere woonplaats.

Je mist haar. Je kon met al je vragen bij haar terecht. Maar dat is voorbij.

In de gemeente Filippi was de apostel Paulus zo'n krachtige leidsman.

Hij onderwees de jonge gemeente in de wegen van het geloof in de Here Jezus Christus.

Ze konden met al hun onzekerheid en leergierigheid bij hem terecht.

Maar Paulus moest weer verder, naar een volgende plaats.

Wat wordt hij gemist!

Ze voelen zich helemaal op zichzelf aangewezen.

En die gemeente in Filippi was nog zo pril.

Het was daar heel klein begonnen, met een paar mensen: Lydia, die in purper handelde.

En de cipier van de gevangenis met zijn gezin.

Langzaam waren er meer bekeerlingen bijgekomen.

Maar het waren allemaal nog beginnelingen in het geloof.....

Bovendien woonden ze in een stad die hen soms problemen opleverde.

Dat had Paulus zelf ook ondervonden, zoals we weten.

Filippi was een stad waar de keizer van Rome de veteranen van zijn legers liet wonen.

Echte Romeinse burgers met hun eigen mores, hun heidense zeden.

Zij beschouwden die christenen als een vreemd element in hun stad.

Soms brandde er tegenstand los en brak er zelfs vervolging uit.

Zo leefden er dus totaal anders denkenden om die kleine gemeente heen.

Hoe houd je je staande onder die druk?

Gemeente, dat laatste is ook ons niet zo vreemd.

Als christelijke minderheid in ons land kun je onder kritiek staan.

Dat kan ook individueel.

Bijvoorbeeld in je klas, op je werk, onder je collega's.

Ze kunnen tornen aan je geloof.

'Doe jij daar nog aan? Ik wil je wijzer hebben.

Dat is toch helemaal uit de tijd.'

Waarom doe jij nog aan die kerk, dat geloof, die ouderwetse opvattingen.

Het kan heel dichtbij komen.

Jij ontmoet een meisje. De vonk slaat over. Je bent verliefd en zij ook.

Maar ze moet niets van het geloof hebben en stelt je de meest kritische vragen, waar je soms geen antwoord op weet.

Het vreet aan je.... Je wil het niet uitmaken, maar 't zit je dwars.

Wel, zo voelde de gemeente in Filippi zich ontheemd nu Paulus weg was.

Samen kun je zoveel meer dan alleen, zeker met zo iemand als Paulus,.

Of zo iemand als je vrome moeder, je veel wetende dominee, je fijne clubleidster.

Paulus schrijft de gemeente in Filippi een brief.

Als je die leest voel je zijn liefde voor de Filippenzen.

Hij houdt van ze en dat voel je in de hele brief.

Lees die maar eens helemaal door.

In dit tweede hoofdstuk geeft Paulus hoog op van de HEER Jezus Christus.

In enkele zinnen tekent hij zijn persoon en werk.

Hij hoorde tot de gestalte van God.

Maar Hij legde dat af, werd mens en nam de gestalte aan van een slaaf.

Hij gehoorzaamde God tot op het kruis.

Daarom gaf God Hem de hoogste eer.

Iedereen zal voor Hem buigen tot eer van de Vader.

En, schrijft Paulus dan, jullie waren toen ik bij jullie was heel gehoorzaam aan Hem.

Wel, wees dat nu des te meer nu ik niet meer bij jullie ben.

Blijf u nu inspannen voor uw redding.

HSV: *'Werk aan uw eigen zaligheid.'*

Gemeente, bij die aansporing sta ik toch vandaag eens met u stil.

Ik las een oude brochure van prof. J.H. Bavinck, met de opmerkelijke titel *'Zielszorg aan eigen ziel'*.

Daar gaat het immers hierover.

Dat is vandaag ons thema.

Het lijkt vreemd. Werken aan je eigen heil? Kan dat? Nee toch....?

Je kunt toch je eigen pastor niet zijn?

Het thema is ook bepaald niet 'in'.

Veelmeer worden we erop gewezen dat we er zijn 'voor de ander.'

Maar werken aan je eigen ziel...?

Toch... ik denk aan psalmdichters die meermalen zingen: 'Ik zeg tot mijn ziel....' Of de bekende regel (Ps.42): 'O mijn ziel, wat buigt ge u neder..' of 'Loof de HEER, mijn ziel.'(Ps.103).

In gesprek met je ziel dat is in gesprek met jezelf.

'Ziel' is niet een apart orgaan achter je shirt, maar ziel is: jijzelf, jij als persoon.

Jezelf eens goed onderhanden nemen is voor ons allen soms hard nodig.

Hoe dan? Ik wijs op vers 16: *"Houd vast aan het Woord dat leven brengt."*

Dat is de kern van dat werken aan jezelf.

Bavinck schrijft terecht in zijn boekje: 'De ziel moet steeds weer terug uit de spinsels van eigen denken naar het Woord van God: God heeft het gezegd.'

De apostel gaat uit van hun positie als gemeente van Christus.

Filippenzen, jullie zijn gemeente van die HEER van wie ik zo hoog opgeef. Die alles voor ons heeft volbracht.

Zo is ook de positie van onze gemeente hier.

Maar er zijn veel tegenkrachten. Blokkades voor je geloof.

Zowel in jezelf als in je omgeving.

Het leven van het geloof is een strijd.

Ook in het geloofsleven zijn eb en vloed.

Dat zult u, gemeente, toch ook wel ervaren? Ik wel.

Hoe moet je daarmee omgaan? Dat is de vraag.

Laat ik maar eens enkele van die tegenkrachten noemen, gemeente, waar onze ziel last van kan hebben.

Als eerste noem ik dit: je geloof is zo *verstandelijk*.

Het is eigenlijk een theorie.

Het bestaat uit een aantal opvattingen.

Christelijke leerstellingen die je in je hoofd hebt. Daar ga je voor...

Een goede preek vind je een preek die veel informatie geeft.

Waar je nog meer van leert. Die jouw meningen bevestigt.

Deftig gezegd: je hebt last van intellectualisme.

Maar je bent er niet helemaal gerust op.

Wat je bij jezelf mist, dat is de innerlijke beleving.

Je ontmoet wel eens een mede – gemeentelid dat zo enthousiast kan vertellen over haar liefde voor de HEER Jezus en haar vertrouwen op God. Zo echt, zo warm.

Je vindt dat bij jezelf niet en je voelt: dat moet anders.

In zo'n situatie, gemeente, is een geregeld en intens gebed van belang: HERE, wil mij door Uw Geest helpen niet alles met mijn verstand te willen doorgronden.

Lees nog eens grondig wat Christus voor ons allen deed en laat tot je doordringen dat zijn liefde voor ons *onbegrijpelijk* is, niet door ons verstand te verstaan, maar in vertrouwen te aanvaarden.

En dat mag je!

In noem een tweede tegenkracht.

Je geloof bestaat uit *innerlijke stemmingen*.

Je laat je meenemen door allerlei gevoelens.

Deftig gezegd: je hebt last van subjectivisme.

Je kunt preek na preek horen, maar je vindt dat je het moet *voelen*.

Je wil ontroerd worden, geraakt, tranen, blijdschap ook.

Als je gevoel van blijheid en dankbaarheid wegzakt, zit je in de put, want je voelt niks meer. Elk halleluja is weg.

Een mevrouw zei eens tegen mij: ik geloof wel dat het waar is maar ik voel niets.

Ik zei tegen haar dat als het gevoel afwezig is de zaak zelf niet weg is.

Ds. Spilt zei eens zo treffend: we leven niet bij de dingen die *zijn*, maar die *gezegd* zijn.

Niet bij wat we ervaren, maar bij wat ons gezegd wordt.

Wat is dan gezegd? Gods beloften.

Die zijn rotsvast en roestvrij en gelden voor ons *ook als we ze niet voelen*.

Laat zo'n gemoedsmens zich toch vastklemmen aan Gods beloften van trouw. Dat mag je!

Laat gelden wat Hij belooft: Ik vergeef je, ik houd van je, ik draag je.

Eigen je die woorden toe. Onze behoud ligt niet vast in onszelf, in ons

verstand niet, ook niet in ons gevoel, maar buiten onszelf in Jezus Christus.

Natuurlijk mag je over geloof denken, en zeker komt ons gevoel er in mee.

Maar vast ligt alles buiten ons, in Christus.

Een derde tegenkracht is het *gebrek aan zekerheid*.

Het heil wordt je aangezegd, we luisteren naar nodigende preken, we zingen met de gemeente: 'k Heb geloofd en daarom zing ik...'

Maar.... is het wel voor mij?

Ik durf niet te zeggen dat het niet voor mij is, maar volmondig getuigen: 'ik ben een kind' van God, dat hoor je mij niet zeggen.

Zulke gemeenteleden zijn altijd weer geneigd naar binnen in zichzelf te kijken naar kenmerken van waar geloof.

En dan zie je nog zoveel fouten in denken en doen, dat je ervoor terugschrikt jezelf een echte gelovige te noemen.

Vroeger noemde men zo iemand een bekommerde ziel, heel serieus met zichzelf bezig. Almaar wachtend op zekerheid... mocht het nog eens..

Zulke broeders en zusters worden dringend uitgenodigd boven zichzelf uit te zien naar Hem, wiens liefde en trouw veel groter zijn dan ons gemis.

Ook om terug te denken aan hun doop: toen heeft de HERE al gezegd: jij hoort bij Mij. Zoals Maarten Luther, die eens verzonk in twijfel, maar ineens op de muur schreef: *Ich bin getauft*: ik ben gedoopt! Dus ik hoor bij God!

Hij werd dus werkzaam aan zichzelf. Zielzorg aan eigen ziel.

Ik noem nog een stoornis voor het geloofsleven: *menseninvloed*.

We begonnen de preek met de belangrijke positieve invloed van mensen in ons leven.

Maar ook het tegenovergestelde komt zo vaak voor: mensen die twijfel zaaien, anderen die onze manier van geloven scherp veroordelen.

Dat kunnen collega's zijn op je werk, burens met een totaal ander levenspatroon, gemeenteleden die onze manier van geloof maar zozo vinden, te licht of juist te zwaar.

Het kan zover gaan dat je weet: deze relatie is niet goed.

Dan moet er een moment komen om het eerlijk uit te praten.

In sommige gevallen is het zelfs beter radicaal te breken.

Gemeente: ik zou nog best een poos door kunnen gaan met het opsommen van tegenkrachten die ons geloof blokkeren.

De Bijbel weet van *demonische invloed* die Jezus 'de Boze' noemt.

En in ons leven kan ook een *verborgen zonde* ons geloof vergiftigen: je moet er vanaf, breken, er mee ophouden, maar je hebt er de kracht niet toe. Waar vind je die?

Gemeente, ik noem drie krachten die ons helpen bij al die blokkades.

Allereerst de *kracht van Christus*.

Niet voor niets begon Paulus eraan te herinneren wie Hij voor ons is.

De verhoogde Heiland die voor al onze tekortkomingen verzoening heeft gebracht en aan Wie alle macht is.

Luther dichtte: "Ons staat een sterke Held ter zij."

Hij die ter rechterhand Gods is en ook voor ons pleit.

Hij regeert vanuit de Troon zijn gemeente en dag en nacht kunnen we bij Hem terecht. Dat spreekuur is altijd open!

Het is onze fout dat wij al te weinig de grootheid van Christus zien.

Val op Hem terug, dat mag! Hij is beschikbaar. Nu!

De tweede kracht is de *kracht van de heilige Geest* van God.

Die Geest heet helper of trooster.

Hij is steeds bij ons en Jezus heeft gezegd dat God ons altijd verhoort als wij om de Geest bidden.

Laten we op die belofte bouwen en dagelijks bidden om de Geest.
En combineer dat met een actieve omgang met de Bijbel, want de Geest werkt in eenheid met het Woord.

De derde kracht is *de kracht van het gebed*.

‘Bidden is niet alleen woorden spreken, maar het is het anker uitwerpen net zolang tot het ergens achter haakt, totdat het pakt’, zegt genoemde Bavinck in zijn boekje.

Ons bidden verslapt zo gemakkelijk omdat we onzeker zijn of er wel verhoring is.

Maar dit is onze troost: de heilige Geest brengt ons verwarde bidden in het hart van God. ||

Als ons nu wordt aangeraden aan onze ziel te werken en ons allerlei goede wenken worden aangereikt, dan kunt u denken: moet ik dan terugvallen op mezelf?

Hangt mijn geloof dan toch van mijzelf af?

Maar dan red ik het niet.

Zielszorg aan mijzelf... het doet mij denken aan de legendarische baron Von Münchhausen die zich aan zijn eigen haren uit het moeras omhoogtrok.

Zelfredzaamheid in het geloof, dat is toch onmogelijk?

Als u dat denkt, dan lees ik toch even met u verder in de tekst van Paulus.

Hij geeft aan: als je zo werkzaam bent met jezelf, dan ben je niet alleen. God staat je bij.

Want het is God die zowel het willen als het handelen bij u teweegbrengt
Tegelijk met jouw werkzaam bezig zijn aan jezelf is de HERE God met je aan het werk.

Ons willen en ons doen brengt Hij bij ons teweeg.

Hij buigt onze wil en Hij doet ons beslissingen nemen.

Terwijl wij werkzaam zijn met onszelf is de HEER met ons werkzaam.
In dat woord *teweegbrengen* zit goddelijke energie.
Dat is een geweldige wetenschap voor het geloof: de Eeuwige buigt Zich zo diep naar ons toe, dat wij één worden met Zijn wil.
Geen wonder dat Paulus schrijft: doe dat *'in diep ontzag'*, letterlijk: 'met vreze en beven', want God is hoog en heilig.
Gemeente: wat een ontzaglijke relatie: de heilige God gaat om met mij, onheilig mensenkind. Zo ver gaat Zijn genade.
Nee, hier is geen sprake van fifty - fifty:
'God doet de helft, ik doe de helft aan mijn heil.'
Het komt alles van God, *maar mijn wil wordt daarbij ingeschakeld*.
In een soort interactie.
Ik ga nog een keer terug naar de hoofdzin.
'Werk aan uw eigen zaligheid.'
Sommige uitleggers deinzen terug voor die schijnbare zelfhulp.
Zij zeggen: lees 'werk je zaligheid uit', naar buiten toe.
U begrijpt, gemeente, dat Paulus dat niet in de eerste plaats bedoelt.
Eerst werkzaam met je eigen ziel.
Maar wel in de tweede plaats.
Geloof? Dat moet zijn uitwerking hebben.
Naar buiten toe.
Naar je naaste, naar de samenleving, naar de gemeente, naar de wereld. Het moet te merken zijn, te zien zijn aan ons, dat wij bij Christus horen.
Durf je dat niet?
Ga daar dan ook met je ziel mee aan de slag.
Bid om vrijmoedigheid, om er open voor uit te komen: ik ben van Christus, die is mij alles waard.
Wat gaat er van ons uit als de kerk uitgaat?

God helpt me.

Waarom doet Hij dat, buigt Hij onze wil om Hem te dienen?

Paulus zegt het: *'omdat het Hem behaagt'*

Ik zeg het maar populair: omdat de HERE er plezier in heeft.

Welbehagen, dat is Zijn goede wil.

God heeft zin in mensen.

'Gods welbehagen is de vreugde in het hart van God waarin Hij Zijn liefdevolle oog laat rusten op van Hem vervreemde mensen'. (J.J. Mulder).

Hij geeft ons het geloof.

Uit pure liefde.

Om Jezus wil.

Halleluja!

Amen.

a.romein,ede 28.08.2019

